

ČESKÉ PŘÁVO

ČASOPIS SPOLKU NOTÁŘŮ ČESKOSLOVENSKÝCH

ŘÍDÍ PROF. Dr. EM. SVOBODA S KRUHEM REDAKČNÍM.

VYCHÁZÍ KAŽDÝ MĚSÍC MIMO ČERVENEC A SRPEN. — REDAKCE A ADMINISTRACE V PRAZE-II, ŽITNÁ UL. Č. 4b. — PŘEDPLATNÉ ROČNĚ 40 Kč I S POŠTOVNÍ ZÁSILKOU. — JEDNOTLIVÉ ČÍSLO Kč 4.

ROČNÍK XVI.

V PRAZE, V ČERVNU 1934.

ČÍSLO 6.

Sociální pojištění a věková hranice notářů v Rakousku.

(Předneseno na valné hromadě Spolku čs. kandidátů notářství v Praze.)

Je tomu právě rok, co moravsko-slezský odbor předložil tomuto shromáždění návrhy na sociální pojištění notářů a na věkovou hranici pro jejich úřadování. Dnes, kdy na sociálním pojištění notářů v ministerstvu se již pracuje a návrh na věkovou hranici byl při posledních poradách v ministerstvu přijat, nebude nemístno vylíčit aspoň v hrubých rysech, jak obě tyto věci jsou upraveny ve státě, který v tomto směru je již před námi, v sousedním Rakousku.

I.

Sociální pojištění notářů (zváno je krátce Notarversicherung) jest upraveno zákonem ze dne 28. října 1926, čís. 317 BGBl., který byl doplněn a změněn nařízením ze dne 1. února 1934, č. 70 BGBl.

I. V první kapitole stanoví zákon rozsah pojištění.

Podle něho jsou notáři i kandidáti notářství pojištěni pro případ nezpůsobilosti k povolání, stáří, smrti a úrazu ve službě, kandidáti notářství mimo to ještě pro případ nemoci a nezaměstnanosti.

Mimo to zákon pamatuje i na bývalé notáře a kandidáty notářství i na jejich pozůstalé.

II. O druzích a předmětu pojištění jedná se v další kapitole. Jest to:

1. Nemocenské pojištění:

Předmětem jeho jest:

a) nemocenské v částce 8 S denně (dříve, t. j. podle zákona č. 317/26 bylo 6 S denně), které náleží pojištěnci, počínajíc čtvrtým dnem nemoci, nejvýše po dobu 12 měsíců pro týž nemocenský případ. Nemocenské nepřísluší však, pokud pojištěnec podle zákona má nárok na plný plat; pokud podle zákona má nárok na poloviční plat, přísluší mu poloviční nemocenské;

b) náhrada nákladů za lékařskou pomoc, léky a léčebné pomůcky;

c) při slehnutí manželky pojištěncovy náleží pojištěnci příspěvek na výlohy 200 S, mimo to po 6 týdňů po slehnutí příspěvek 3 S denně a pokud matka dítě sama

kojí, nejdéle však po dobu 12 týdnů po slehnutí, další příspěvek 3 S denně.

2. Pojištění pro případ nezaměstnanosti:

Denní podpora činí u pojištěnce, který pečuje o příslušníky rodiny, 8 S, pro jiné pojištěnce 4 S. Trvání podpory řídí se všeobecnými předpisy o pojištění proti nezaměstnanosti, avšak kandidátu notářství, který je způsobilý k substituci a má aspoň 8 let notářské praxe, náleží podpora až do 52 týdnů. (Dříve 4 S, 3 S a jen všeobecné předpisy o trvání podpory.)

3. Pojištění proti úrazu:

Zmenší-li se pro úraz ve službě pojištěncova způsobilost k povolání, započítá se mu za každých 5% zmenšené způsobilosti 18 příspěvkových měsíců pro jeho čekatelství nebo jeho nárok z pensijního pojištění. Činí-li však újma na jeho způsobilosti více než 20% a činí-li při tom zmenšení jeho platu (výdělku) více než 10%, přísluší pojištěnci krom započtení příspěvkových měsíců úrazová renta a to tak dlouho, dokud nemá nárok na pensijní pojištění. Tato renta činí nejvýše 10 S měsíčně (dříve 7 S) za každých 5% zmenšení způsobilosti; staví se, pokud pojištěnec vykonává samostatnou výdělečnou činnost a zaniká, jakmile nastoupí notářské místo.

4. Pensijní pojištění:

A) Invalidní renta:

Nárok na invalidní rentu má notář nebo kandidát notářství, který pro tělesnou nebo duševní vadu jest trvale nezpůsobilý vykonávat své povolání nebo již 12 měsíců dostává nemocenskou podporu. Potřebuje-li pojištěnec neustálé pomoci a opatrování, náleží mu přídavek 90 S měsíčně. Za každé dítě náleží mu přídavek 10% invalidní renty bez dodatkové renty.

Invalidní renta skládá se:

a) ze základní renty 360 S (dříve 180 S) měsíčně;

b) ze zvyšovací částky 0.5 S (dříve 0.25 S) měsíčně za každý započitatelný příspěvkový měsíc; započítá se však nejvýše 480 příspěvkových měsíců;

c) z dodatkové renty za každý měsíc nabytý od 1. ledna 1934 ve výši $\frac{1}{4}$ promille té části měsíčního příjmu, která převyšuje 600 S (při ročním průměru). Renty uvedené sub b) c) stejnoměrně potud odpadají, pokud by invalidní renta převýšila 80% měsíčního příjmu (při

průměru posledních 5 let). (Této dodatkové renty dříve nebylo.)

B) Starobní renta:

Nárok na starobní rentu ve výši invalidní renty má pojištěnec, dosáhne-li 70 let věku a to od doby, kdy byl zproštěn úřadu nebo vymazán ze seznamu kandidátů. Prokazovati nezpůsobilost k povolání není třeba. (Podle tohoto ustanovení notář v 70 letech do pense jíti může, ale nemusí.)

C) Renta pozůstalých:

Nárok na tuto rentu mají:

1. vdova pojištěnce po dobu vdovského stavu,
2. děti až do 21. roku, nejdéle však dokud se neožení nebo neprovdají,
3. děti i po 21. roce za určitých podmínek (nezpůsobilost samostatně se živiti, umožnění vyššího vzdělání).

Vdovská renta činí polovici invalidní renty, na kterou pojištěnec při svém úmrtí měl nárok nebo čekatelství. Sirotčí renta činí: zemřel-li dítěti otec 10%, jestliže zemřeli oba rodiče 20% invalidní renty, na kterou pojištěnec při svém úmrtí měl nárok nebo čekatelství. Renty pozůstalých nesmějí dohromady převýšiti rentu, na kterou pojištěnec při svém úmrtí měl nárok nebo čekatelství.

D) Pohřební příspěvek:

Tento příspěvek činí 500 S (dříve 300 S).

E) Čekací doba:

Čekací doba činí 60 měsíců (dříve 36 měsíců); jestliže však pojistný případ stal se následkem úrazu ve službě, není třeba, aby uplynula čekací doba.

Doba ztrávená v jiném povolání a započítatelná do notářské praxe, započítá se do pensijního pojištění nejvýše třemi lety. Aby přestupování k notářství z jiných povolání nedělo se hlavně pro brzké dosažení notářské pense, prodlužuje se čekací doba těm, kdož vstoupili k notářství ve věku vyšším než 30 let.

F) Jednorázové odbytné:

Na toto odbytné mají nárok vdova a sirotci v určitých případech.

Převod nároků nebo čekatelství na třetí osoby, zabavení jejich nebo jejich zastavení jest potud přípustné, pokud se děje k úhradě nároků osob, které proti pojištěnci mají zákonný nárok na výživu, nebo k úhradě určitých záloh, poskytnutých pojištěnci pojišťovací ústavem nebo zaměstnavatelem. To však neplatí pro t. zv. zvyšovací částku a dodatkovou rentu u invalidní nebo starobní renty.

III. V třetí kapitole jedná zákon o nositeli pojištění.

Nositelem pojištění jest »Versicherungsanstalt des Österreichischen Notariates« se sídlem ve Vídni, kterýžto ústav jest právnickou osobou a podléhá dozoru ministerstva sociální správy. Orgány jeho jsou valná hromada a výbor.

Valnou hromadu tvoří delegáti notářských komor, z nichž dvě třetiny náleží stavu notářů a třetina stavu kandidátů notářství (§ 141 rak. not. řádu v novém znění). Valná hromada volí výbor, skládající se z presidenta, jeho náměstka a čtyř členů. President, jeho náměstek a dva členové výboru volí se z notářů, zbývající dva členové výboru volí se z kandidátů notářství. Úřady tyto jsou čestné, hotová vydání hradí pojišťovací ústav.

IV. Spolupůsobení notářských komor jest obsahem čtvrté kapitoly. Notářským komorám přísluší právo podávati návrhy o nárocích činěných na pojistné dávky; může jim býti též dáno právo přiznávatí a vyplácetí peněžité dávky při pojištění nemocenském a proti nezaměstnanosti, jakož i právo kontrolovati pojištěnce svého obvodu.

V. V další kapitole jedná zákon o úhradě.

Úhradu tvoří příspěvky členů notářských kolegií. Tyto příspěvky jsou splatné měsíčně předem, vždy prvního dne. Příspěvky kandidátů notářství odvádějí jejich zaměstnavatelé.

Měsíční příspěvky skládají se z pevného základního příspěvku a z proměnlivého příspěvku.

Základní příspěvek činí měsíčně 50 S (dříve 40 S). Proměnlivý příspěvek činí:

a) pro kandidáta notářství 5% z té částky příjmu předešlého měsíce, která převyšuje 200 S. (Dříve 3%, 300 S.)

b) pro notáře 5% (dříve 3%) z příjmu předešlého měsíce z notářství, zjištěného podle předpisů o dani výdělkové.

Základní příspěvek za kandidáta notářství platí z polovice notář, z polovice kandidát, příspěvek kandidátův nesmí však činiti více než 10% jeho měsíčního příjmu. Všechny ostatní příspěvky nese si každý pojištěnec sám. Pro případ, že by v některém roce výdaje pojišťovacího ústavu byly větší než jeho příjmy, možno zvýšiti proměnlivý příspěvek až po určitou hranici a kdyby ani toto zvýšení nezjednálo rovnováhu, možno snížiti pojistné dávky.

Je-li pojištěnec déle než měsíc v prodlení s placením příspěvku, vymáhá na žádost výboru pojišťov. ústavu nedoplatek notářská komora pojištěnce obvodu, podle předpisů o vymáhání komorního příspěvku. Tato komora může na žádost pojišťovacího ústavu nebo z úřední moci přezkoumati správnost proměnlivého příspěvku a za tím účelem může žádati předložení dokladů a nahlédnouti do pojištěncových knih. Jest však také oprávněna stanoviti výši proměnlivého příspěvku odhadem. (Dříve nebyla oprávněna.)

VI. V této kapitole stanoví zákon zásady řízení pro uplatňování pojistných nároků.

Návrh na přiznání pojistných dávek podává se s doklady u notářské komory, v jejímž obvodu měl pojištěnec naposledy své úřední sídlo, resp. služební místo. Notářská komora opatří návrh příslušnými daty nebo doplňky a předloží jej pojišťovacímu ústavu, jehož výbor o návrhu rozhodne.

Proti jeho rozhodnutí (o nárocích na pojistné dávky nebo pro předepsání příspěvků) jest přípustna žaloba k rozhodčímu soudu, jehož nález má konečnou platnost. Rozhodčí soud skládá se z předsedy a dvou přísedících. Předsedou je vždy předseda rozhodčího soudu pensijního pojištění, přísedícími jsou buď dva notáři, nebo jeden notář a jeden kandidát (dle toho, je-li stranou notář, resp. jeho pozůstalí, či kandidát notářství).

V dalších třech závěrečných kapitolách stanoví zákon pro notáře a kandidáty notářství povinnost zachovávatí úřední tajemství ve věcech sociálního pojištění, pro úřady pak povinnost vyhověti dožadáním pojišťovacího ústavu při provádění tohoto zákona; dále obsahuje ustanovení o úlevách poplatků v ý c h a d a ň o v ý c h a ustanovení přechodná.

II.

Věková hranice pro úřadování notářů (Altersgrenze für die Notare) jest zavedena nařízením ze dne 17. března 1934, čís. 169 BGBl. Nařízení toto má dva paragrafy.

V prvním paragrafu se stanoví:

(1) Úřad notáře zaniká 31. prosince toho roku, v němž notář dosáhne 75 let věku. (2) Notářské komory předloží ministerstvu spravedlnosti skrze vrchní soud v září každého roku seznam notářů svého obvodu, jichž úřad dle odstavce 1 zaniká 31. prosince toho roku. (3) Po dosažení věkové hranice (odstavec 1) povede notář svůj úřad ještě potud, pokud vrchní soud jej úřadu nezpřotí. Zproštění z úřadu oznámí se místům, jmenovaným v § 19, odst. 4 not. ř.

Druhý paragraf obsahuje přechodná ustanovení: Úřad notářů, kteří již 31. prosince 1933 dosáhli 75 let věku, zaniká 31. května 1934. Odstavců 2 a 3, § 1, jest použití s tou odchylkou, že notářské komory mají seznamy těchto notářů předložiti neprodleně.

*

K zákonu o sociálním pojištění notářů předložila rakouská vláda stručnou, ale výstižnou důvodovou zprávu. Důvodová zpráva sociálního výboru omezila se pouze na zjištění, že pojištění notářů jest nutné a ohlásila snížení notářského tarifu. Změny zákona čís. 317/26 RGBI byly provedeny nařízením nynější rakouské vlády, tedy bez parlamentu a bez důvodových zpráv. To platí i o věkové hranici.

Odůvodnění návrhů na sociální pojištění a věkovou hranici notářů v našem státě bylo předneseno na loňské valné hromadě Spolku čs. kandidátů notářství a uveřejněno v Českém Právu. E. Ch.

JUDr. OTTO HYBL:

Ochrana cti.

Zákon 28. VI. 1933 čís. 108 Sb. z. a n. o ochraně cti, rušící zejména dosavadní ustanovení tr. z. obsažená v § 487 až 497 zasahuje celou oblast státu, tedy unifikuje.

V tomto směru znamená nový zákon jistě další krok kupředu.

Přesná kritika bude možná až se zákon vžije a praxe ukáže jeho dobré i špatné vlastnosti, již nyní ale je zřejmo, že přílišná jeho rozsáhlost, ba rozvláčnost některých ustanovení neprospívá jasnosti a účelnosti tolik dnes žádoucí.

Kostru zákona tvoří pět oddílů.

Prvý oddíl — část zvláštní — podává, vypočítává a charakterisuje jednotlivé způsoby útoků na čest, vymezuje rozsah ochrany cti a zabývá se důvody, které mají za následek vyloučení trestnosti, resp. upuštění od potrestání.

Druhý, třetí a čtvrtý oddíl jest jakýmsi doplněním trestního řádu a jedná o žalobě a řízení.

Oddíl pátý jest závěrem a vypočítává ustanovení změněná, doplněná a zrušená.

I. Oddíl první:

1. Dosavadní charakteristika útoků na čest opuštěna jako příliš úzká.

Rázem dnešní doby diktovaná snaha paralyzovati důsledky příliš volných názorů na pojem cti, vyúsťuje v úmyslu zákonodárcově, nahraditi stará ustanovení

širším vymezením pojmu útoku na čest. Tento úmysl vystihuje nejlépe § 1 zákona.

Urážky dle § 1 dopustí se ten, »kdo někomu nadávkou, zlým nakládáním, vyhrůžkou zlého nakládání, vydávání v posměch nebo jinak na cti ublíží«, tedy zdánlivě obdoba § 496 a částečně 491 tr. z., ve skutečnosti však nemá úzkých hranic těchto ř. z., jest to všeobecný rámeček pro trestný čin, spáchaný útokem na čest vůbec.

Zákonodárce zasáhl tímto širokým pojmem rázem téměř všechna jednání proti cti směřující, určil blíže pouze taková, která svojí kvalifikací vyžadují odlišení zejména z důvodů přísnějšího potrestání. Důsledkem toho jsou ustanovení § 2 o pomluvě, § 3 o utržení na cti a § 4 o výčitce trestního stíhání nebo trestu.

Pomluvy podle § 2 dopouští se ten, »kdo někomu na cti ublíží tím, že před třetí osobou o něm jakýmkoliv způsobem uvede nebo dále sdělí skutečnost, která by jej mohla vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění«.

Kdežto všeobecný pojem urážky, tak jak jest definován v § 1 nevyžaduje ke své skutkové podstatě, aby čin se stal vůči třetí osobě, anebo alespoň ji došel, vyžaduje toho skutková podstata pomluvy bezvýminečně. Je-li dána tato okolnost, nezáleží pak na tom, jakým způsobem byla činnost k poškození cti směřující pachatelem předsevzata (písemně, ústně — přímo, nepřímo). Způsob činnosti záleží v uvádění ve známost nebo rozšiřování takových skutečností, které by postiženého mohly vydati v opovržení nebo snížení v obecném mínění. Zajisté nebude třeba prokázati animus iniuriandi — nýbrž postačí pachatelovo vědomí, že jde o skutečnost, která může míti v zápětí následky čest ohrožující.

Kvalifikací § 2 jest utržení na cti dle § 3. Platí zde ustanovení § 2, vyžaduje se však dále ke skutkové podstatě vědomí pachatele o nepravdivosti skutečnosti, kterou uvedl nebo dále sdělil. Další zostření trestu nastává, »jestliže vinník utrlal někomu na cti podle promyšleného plánu s úmyslem, aby rozvrátil rodinný život jeho nebo člena jeho rodiny, nebo aby zničil hmotnou existenci takové osoby« (odst. 2, § 3).

Animus iniuriandi vyžaduje však skutková podstata § 4, jednájící o dalším druhu útoku na čest a sice výčitkou trestního stíhání nebo trestu. Kryje se částečně se zrušeným § 497 tr. z., žádá však, aby odsouzený svým chováním k takové výčitce nezavdal příčiny a trestná činnost se stala před třetí osobou.

Zjistiti, jakého druhu jest trestný čin, jest věcí volného uvážení soudcova, který tedy není vázán ani návrhy žalobce, ani obranou obviněného. Důležitost toho jest zjevna při řešení otázky upuštění od potrestání dle § 9.

2. Rozsah ochrany cti jest vymezen velmi široce.

Kromě osob fysických požívají podle § 4 ochrany cti také některé subjekty právní, lépe řečeno fiktivní. Jsou to:

a) Zákonodárné sbory, jejich předsednictva, výbory a komise, vláda, soudy a takové úřady a sbory, které jsou po zákonu povolány k výkonu veřejné správy.

b) Branná moc, četnictvo, sbory státní stráže bezpečnosti a veškeré jejich samostatné části.

c) Korporace zákonně uznané a politické organizace.

d) Periodické tiskopisy.

e) Osoby zemřelé.

Ochranu cti pro politické spolky, politické organizace a periodické tiskopisy omezuje zákon na trestné činy podle § 2 a 3, spáchané buď obsahem tiskopisu nebo